(Nro. 195.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 99. 26. Sierpnia 1822.

Wiadomości kraiowe.

Jego C. K. Mość spowodowany na prośbę Hrabiego Aicholt, Gubernatora Austryi średniey o umieszczenie go w stanie wypoczynku z zastrzeżeniem dla siebie iego usług, zezwolić, raczył mianować na iego mieysce Ludwika Hrabiego Taaffe, Galicyyskiego Prezydenta Gubernialnego, Gubernatorem w Styryi.

Kurs Wiedeński z dnia 14go Sierpnia: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 81 3/32. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. ———. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. 99 7/8. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821, za 100 ZR. w M. K. 100. — Kurs na Augszburg za 100 Kur. 99 1/4, 99 Br. Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 841 9/10 M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Ziednoczone Stany Ameryki półnnocéy.

Z Nowego-Yorku d. 1. Lipca. — Pod d. 24. Czerwca zawarł w Washingtonie Sekretarz Stanu Adams z P. Hyde de Neuville tymczasową umowę handlową między Ziednoczonemi Stanami i Francyią, podług któréy płody nasze Amerykańskie na Amerykańskich okrętach wprowadzone do Francyi tylko o 20 fr. więcéy od beczki opłacane będą, niżeli wprowadzone na Francuzkich; Francuzkie zaś płody w tamteyszych okrętach do nas przywiezione, opłacane będą tylko o 3 szyll. 75 cent. więcéy, niżeli gdyby przybyły na okrętach Amerykańskich. Także Amerykańskie okręty płacą beczkowego i innego haraczu we Francyi 5 fr. a Francuzkie tutay 94 cent. od beczki więcéy, niżeli inne zagraniczne okręty.

Ameryka Hiszpańska.

Pierwszym po Cesarzu Yturbidzie iest Patryiarcha Mexykański. W Baltimore d. 23. Czerwca wyrządził pożar szkody na 40,000 funtów szterl. Jenerał San Martin złożywszy swóy Protektorat i dostawszy za następcę Margrabiego Ortaglo de Truxillo pod tytułem głównego zarządcy Peru, znaydował się podług naynowszych wiadomości z Coquimbo, na czele woyska Chiliiańskiego złożonego z 10,000 regularnego a 8,000 milicyi. Nowy Rząd wydał 200,000 dolarów w papierach, które każdy obywatel za zupełne w wypłacie przyiąć musiał. Srebrne dolary płacono papierami. Pułkownik Bradbonen zostaiący w służbie Mexykańskiey przybył do Nowego Yorku z depeszami i przywiózł wiadomość, że Minister Mexykański poiedzie wkrótce do Stanów Zjednoczonych, tymczasowo zaś umocowany został Pułkownik Cortes do prowadzenia spraw dyplomatycznych. Wiadomość, że Prezydent zlecił kongresowi przyznać niepodległość Ameryki południowéy, przybyła do Mexyku d. 1. Maia, i była tam powodem wielkich ozna-

Włochy.

Dodatek do gazety *Messaggiere Modenese* Nro. 61. zawiera Edykt z rozkazu nadzwyczaynego Sądu doraźnego (*tribunale statario straordinario*) w skutek naywyższego rozporządzenia na d. 14. Maia b. r. złożonego, tudzież na żądanie Xiążęcego Fiskusa, na dniu 23. Lipca wydany powołuiący niżey wymienionych dziewięć osób zbiegłych a o należenie do związku Węglarzy (Karbonariuszów), lub do innego towarzystwa maiącego w zamiarze obalenie istnącego porządku, poszlakowanych, a to ażeby w przeciągu dni czternastu przed wyżey wspomnionym Sądem stawiły się i broniły się przeciw uczynionemu im zaskarżeniu, w razie przeciwnym z niemi podług prawa postąpiono będzie. 1) Franciszek Bolognini z Reggio. 2.) Dr. Józef Berelli z Modeny. 3.) Dr. Sante Conti z Montechio. 4.) Dr. Carlo Franceschini z Burano. 5.) Jan Hrabia Trillenzoni z Reggio. 6.) Piótr Levesque z Modeny. 7.) Prosper Pirondi niegdyś lekarz w Reggio. 8.) Jan Sidoli z Montechio mieszkaiący w Reggio. 9.) Dr. Piótr Umilta niegdyś w Montechia mieszkaiący. Wszystkie te wspomniane osoby nale-

)(

żały w różnych czasach po części do Węglarzy, po części do innego taiemnego towarzystwa maiącego tytuł: Dostoynych doskonałych mistrzów (*Sublimi Maestri Perfetti*); piastowali w tych zgromadzeniach godności i urzędy, byli przytomni przyięciu innych osób i stawali się uczestnikami schadzek, nakłórych umawiano się o zdradzieckie spiski i maiące w zamiarze obalenie Rządów.

Królestwo Oboiey Sycylii.

Dziennik Królestwa Oboiey Sycylii (*Giornale del Regno delle due Sicilie*) z d. 30. Lipca zawiera następuiący wyrok Królewski tyczący się przyszłego urządzenia siły zbroyney lądowey i morskiey Królestwa Oboiey Sycylii:

»Ferdynand I., z Bożey Łaski Król Królestwa Oboiey Sycylii i t. d. Ponieważ pod d. 24. Marca 1821 rozwiązanie woysk Naszych, tak lądowych iak i morskich nakazaliśmy, więc teraz na przedstawienie Naszego Ministra Sekretarza Stanu Woyny i Marynarki, niemniey po wysłuchaniu Naszey zwyczayney Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowiemy, co następuie:«

»Artykuł I. Na mocy Naszego wspomnio- nerałowie i Oficerowie każdego stopnia iakoteż i wszystkie osoby, składaiące resztę klass Naszey zbroyney siły na lądzie i morzu, do tychże woysk należyć przestały.«

»Art. 2. Woysko Nasze ma bydź na nowo utworzone. Dla siły lądowey służyć maią za podstawę rozporządzenia obięte Naszym wyrokiem z d. 1. Lipca 1821 z zastrzeżeniem wszelako odmian przez Nas za potrzebne uznanych. Co się zaś tycze siły morskiey, Nasze naywyższe w tey mierze postanowienie innym wyrokiem obwieścimy.«

»Art. 3. Mianować będziemy Oficerów, których do Naszey Królewskiey służby nayzdolnieyszymi osądzimy w stosunku do wielkości składu Naszego nowego woyska i w miarę okoliczności przeznaczać ich będziemy do pierwszey, drugiey, trzeciey i czwartey klassy.«

»Art. 4. Owi uwolnieni od służby Oficerowie, którzy w żadney z owych wspomnionych czterech klass umieszczonymi nie będą, a są Naszymi poddanymi lub cudzoziemcami zostaiącymi od Lutego 1806 w naszey Królewskiey służbie, będą z Naszey Królewskiey łaski pobierać pensyią, która wszelako nie powinna przewyższać trzeciey części poiedyńczego żołdu, iak w Czerwcu 1820 pobierali; niektórym z tych że wyznaczone będzie ich przyszłe mieysce pobytu.«

»Art. 5. Własność ich, iako pensyionistów nie ma bydź dla nich żadną miarą na przeszkodzie zasłużenia sobie przez dobre sprawowanie się na Nasze naywyższe względy, by znowu do którey z owych wyżey wspomnionych czterech klas przyiętymi zostali, ieżeli to dla Naszey Królewskiey służby potrzebnem osądziemy.«

»Art. 6. Podobnież i tych mianować będziemy, których przy następuiących Wydziałach Administracyi publiczney nayzdolnieyszym osądzimy do Naszey Królewskiey służby; iako to: przy Ministeryum Woyny i Marynarki, przy woiennych Kommissaryiatach, przy Intendencyi, przy Wydziale rachunkowym, przy Radzie i Juncie zdrowia, przy Urzędach zdrowia i zarządu w szpitalach i Kommissyiach administracyynych, przy wyższym Sądzie woyskowym, przy domach sierót, przy politycznym Wydziale artyleryi i inżynieryi, przy biórze topograficznem; przy szkołach woyskowych, Akademiiach i Kollegiiach, przy korpusie Inżynierów budownictwa, przy cechach Marynarki, przy korpusie telegraficznym, przy różnych klasach należących do korpusu inżynieryi hydrauliczney, przy woyskowych kancellaryiach, przy zbroiowniach, przy wydziałach portowych, żeglugi handlowey i więzienia Bagnu; nareszcie z kapelanów, chyrurgów, woźnych, pachołków, dozorców i innych sług Naszych.«

»Art. 7. Owi, o których nadmieniliśmy w poprzedzaiących artykułach, ieżeli nie zostaną umieszczeni przy tworzeniu Naszego nowego woyska, pobierać będą z Naszey Królewskiey łaski pensyią, nieprzewyższaiącą iednak trzeciey części poiedyńczego żołdu z Czerwca roku 1820. Niektórym z tychże wyznaczone będzie ich przyszłe mieysce pobytu.«

»Art. 8. Do tych łaskawych postanowień wspomnionych w poprzedniczych artykułach nie należą ci wcale, przeciwko którym wytoczony iest proces, lub którzyby dla uyścia Sądowey sprawiedliwości uciekli, równie, iak i ci, co dla powodów wypływaiących z dawnieyszych zaburzeń w Naszych Królewskich Państwach nie są przytomni. Dla niektórych z tychże zachowuiemy Sobie użyć szczególnych środków.«

»Art. 9. Dla pensyionistów wspomnionych w 4. i 7. Art. przeznaczona będzie trzecia lista przy Skarbie Jeneralnym, a zapłata odbędzie się z temi samemi formalnościami, iakiey podpadaią znayduiący się na pierwszey i drugiey liście spisani, przyczem zachowuiemy sobie warunek, aby w Naszych Królewskich Państwach mieszkali. Summa, którą pobierać bę-

cą pensyioniści téy trzeciéy listy, wciągniętą zostanie do budżetu Ministerstwa Skarbu, a za to odpowiadaiąca ilość odciągnie się od summ przeznaczonych Departamentom Woyny i Marynarki, którym wszelako ta summa po stopniowém ubywaniu pensyy przyrastać ma. Skarb jeneralny o to starać się będzie, aby maiącym wskazane pewne mieysce pobytu, pensyie w tém samém mieyscu wypłacane były.«

»Art. 10. W skutku rozwiązania siły lądowéy i morskiéy oddaleni od służby honorowi Jenerałowie i Oficerowie, mogą nosić ciągle swoie mundury, wszakże zachowuiemy Sobie wydać względem niektórych szczególne rozporządzenia.«

»Art. 11. Jenerałowie i Oficerowie różnych stopni, należący do rozwiązanych korpusów w Naszych Państwach z téy strony odnogi morskiéy, tudzież i Sycyliyscy ochotnicy piechotni i konni z tamtéy strony odnogi morskiéy tracą dotąd używany zaszczyt noszenia munduru, Zastrzegamy sobie wszelako pozwolić niektórym noszenia munduru Naszych Królewskich woysk podług stopni, iakie posiadali.«

»Art. 12. Korpusy utworzone po dniu 24. Marca 1821 będą utrzymanemi, co się tycze ich urządzenia.«

»Art. 13. Owe oddziały woyska Naszego których rozwiązanie ieszcze nie nastąpiło, uważane będą za odwód. Teraźnieysi dowódcy odbywać będą ciągłą służbę, iako szefowie tych odwodów i zleca się im zachowanie osób, materyiałów, kass, wydziału rachunkowego i tego wszystkiego, co potrzebne do zatrudnień ich woyskowego urzędu, za co są odpowiedzialni.«

»Art. 14. Urządzenie stałych, mieysc główne dowództwo woyskowe w Sycylii, główne dowództwo Królewskiéy Marynarki z należytościami, administracyie któregobądźkolwiek nazwiska, zostawiaią się, iak dotąd aż do dalszego zarządzenia; osoby zaś przy tychże umieszczone tymczasowo odbywać będą służbę swoię. Jest przeto ich obowiązkiem zachować w całości materyiał, kassy, machiny, woienne statki i ich teraźnieysze uzbroienie, aby to wszystko przy ostateczném urządzeniu woyskowości podług istnącego regulaminu i stosownie do rozporządzeń, które Nasz Sekretaryiat Stanu Woyny i Marynarki wyda, przyzwoicie oddane bydź mogły.«

»Art. 15. Służba lądowa i morska nie powinna w czasie urządzenia woysk bydź przerywaną, lecz tymże samym sposobem, iak dotąd pod odpowiedzialnością różnych Naczelników wykonywaną.«

»Art. 16. Nasz Minister Sekretarz Stanu Woyny i Marynarki wyda stosowne rozporządzenia tyczące się zupełnego wykonania rozwiązania dawnego woyska, a urządzenia nowego, zatrzymania osób i materyiałów, tudzież ciągłego trwania służby.«

»Artyk. 17. Nasi Ministrowie Sekretarze Stanu Woyny, Marynarki i Skarbu upoważnieni są do wykonania niniejszego Dekretu.«

»W Neapolu d. 29. Lipca 1822.«

»Ferdynand.«

Innym wyrokiem wydanym dnia tego samego mianowanym został Xiążę della Scaletta Jenerałem Porucznikiem w nowém woysku z temi samemi własnościami, które w dawnêm posiadał, i potwierdzonym iest w urzędowaniu, iako Minister Sekretarz Stanu Woyny i Marynarki.

Taż sama gazeta »*Giornale del Regno delle due Sicilie*« z d. 31. z. m. zawiéra różne Królewskie wyroki z d. 30. Lipca mianuiące Jenerałów Poruczików, Marszałków polnych, Brygadyierów; Pułkowników i t. d. Jeden z tych wyroków zawiéra mianowanie różnych Oficerów sztabowych i podwładnych dla Maryuarki.

Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki donosi:

— *Z Konstantynopola d. 25. Lipca.* —

»Środki użyte świeżo do przywrócenia karności i porządku między Janczarami, nie tylko utrzymane są z naywiększą surowością, ale codziennie nawet uzupełniane i wzmacniane. W. Sułtan rozkazał, aby ilość Janczarów rozłożonych w koszarach, nie przenosiła liczby 40000 ludzi. Janczarowie poddali się w cichey pokorze; a skutki téy pierwszéy reformy dobroczynnie uczuć się dały wszystkim mieszkańcom Konstantynopola.«

»Flota Turecka opuściła temi dniami posadę Tenedos, ściągnąwszy wszystkie posiłki, które iéy ztąd posłano. Naprzód udać się ma do Patras, po nowego W. Admirała Kara Mechmed Baszę. Wieść o śmierci iego była bezzasadną; owszém słychać, że niedawno przedsięwziął był wielce korzystne wycieczki przeciwko powstańcom, oblegaiącym Patras od strony lądowéy. Flota Egipsko - Algierska widziana była w d. 14. Lipca na wodach pod Samos. Co tylko o wylądowaniu téy flotty do różnych wysp Archypelaga donoszono, nie potwierdziło się; oprócz, że się raz zatrzymała była pod Kandyią, gdzie kilkaset ludzi w porcie Suda na ląd wysadziła i ci natychmiast z powstańcami wdali się w potyczkę.«

»Miesiąc Czerwiec r. b. był dotąd naynieszczęśliwszą epoką dla oręża Tureckiego w walce z powstańcami. Cytadelle Athen i Napoli di Romania, prawie w iednym czasie poddały się przez kapitulacyią. Pierwszéy zawarta była d. 22. Lipca. Podług ustanowionych warunków kapitulacyi załoga zapewniony miała zupełnie wolny wychód, ztémwszystkiém, zaraz po poddaniu się wyrzniętą bydź miała. Coron, Modon i Patras blokowane były ciągle przez powstańców. Kara Mehmed Basza nowy W. Admirał utrzymał się dotąd w Patras z wielkim męztwem; a nawet, niespodziewany odwrót dowodcy powstańców Colocotroniego ku południowéy stronie od Patras do Gastuni, nie mało mu pomagał do tego.«

Taki był stan rzeczy, aż do czasu odebrania wiadomości o naynowszych działaniach Seraskiera Churszyd Baszy. Długo mniemano, że obroty Suliotów i korpusu Greckich powstańców w Albanii, wstrzymywały dalsze iego kroki; lecz pokazuie się wcale co innego. Churszyd Basza poruczył Baszy z Arta dalsze prowadzenie woyny w Albanii, który o połowie miesiąca Lipca w 6000 ludzi uderzył na powstańców i znakomite nad nimi odniosł zwycięstwo wszakże niemamy ieszcze dokładnieyszych dat i szczegółów o tych wszystkich działaniach. Podtenczas Churszyd Basza pociągnął z głównem woyskiem 40,000 ludzi (inni twierdzą że ieszcze liczniejszém) do Tessalii a przez Zeitun, gdzie powstańcom zadać miał wielką klęskę, posunął się do Termopilów, i potém osadził Liwadyią i Salonę a podług listów poźnieyszych nawet Teby i Ateny zaiął. To pewna, że ostatnich dni Lipca panowała naywiększa trwoga w tych wszystkich okolicach i że do obrony Peloponezu, chwycono się środków, które im tylko rozpacz wskazać mogła.«

Nie mogą wprawdzie powstańcy stawić woyska równego woysku Churszyd Baszy; ztemwszystkiem, ich zbroyna siła, byłaby zawsze dosyć znaczna, obok zapału, który im przypisywać koniecznie potrzeba, by stawili mocny opór, lecz niezgoda między ich dowodcami, osłabia ich wszystkie działania: Naywaleczniejsi ich wodzowie, są to prości niewykształceni żołnierze, którzy niedozwalaią przepisywać sobie praw przez Rządców politycznych wprawdzie oświeceńszych, ale zato niewiadomych całkiem rzeczy woienney. Ow sławny w Europie, poetyckim nazwiskiem Odysseusz, niebył niczém więcéy iak wiadomo, tylko pospolitym rabusiem na Mainockim gościńcach, któremu Ali Basza nadał powagi, gdy go do naybardziéy szalonych i krwawych przedsięwzięć używał. Lecz zdaie się, że po wyświadczonych powstańcom na początku ważnych usługach, spotkał go koniec, godny iego dawnieyszych czynów. Junta polityczna mianuiąca się Senatem Greckim, posłała mu dwóch Officerów w obcéy służbie ukształconych, którzy nauką i doświadczeniem swoiem, mieli mu bydź pomocni do kierowania działaniami woiennemi. Odysseusz kazał ich bez żadnego dochodzenia winy potracić. Po tym uczynku, uznano go zdraycą Oyczyzny i rzucono nań klątwę. Odtąd przyłączył się do Churszyda Baszy, któremu w teraźnieyszych przedsięwzięciach stał się wielce pożytecznym. *) Podług naynowszych wiadomości miał ón iuż poledź śmiercią, nie wiedzieć tylko iakim sposobem. — Colocotroni, acz cokolwiek lepszey sławy od Odysseusza, zdaie się iednak zostawać z Juntą w wyraźney niezgodzie. Odstąpił od oblężenia Patras nie maiąc żadnego powodu w tey mierze we względzie woyskowym, a nawet odwołać miał syna z Albanii, tamże małym korpusem dowodzącego. Dematriusz Ypsilanty, którego przymioty osobiste poważaią, utracił całe zaufanie, ponieważ mu zbywa zupełnie na talentach woyskowych. — Maurokordato człowiek młody posiadaiący wiele rozumu, i zdatności w sprawach politycznych, przyiął teraz także rolę Jenerała, do którey wcale z żadnego względu nie iest usposobiony; nie wiedzieć, czy to uczynił ze źle zrozumianey żądzy sławy, czy też dla istotnego braku zdatnych dowodców. Liczni przeciwnicy iego, obwiniaią go o dążenie do Dyktatorstwa, które mu istotnie stronnictwo iego nadać chce, iak niektóre doniesienia zapewniaią. W takim składzie rzeczy, sprawa Greków, chyba przy naywyższey bezczynności i niemocy Rządu Tureckiego powieśćby się mogła.

W ciągu tegorocznego tak skwarnego lata, pokazało się powietrze morowe w wielu mieyscach Państwa Tureckiego. Nawet Stolica z okolicami, nie zupełnie iest wolna od téy zarazy. Toż samo donoszą z Salonichi, gdzie szczególniey grasować ma w Albanii. Ta chłosta nawiedziła także Algier i Alexandryią.

---

*) To samo potwierdzaia doniesienia z Korfu które następnie w wyciągach udzielimy.

Redakcyia F. Brattera. — Drukiem J. Pillera.